

30

Šalies mokinių konkurso
„Lietuva ir aš“
nuostatų priedas

ŠALIES MOKINIŲ KONKURSO „LIETUVA IR AŠ“ DALYVIO ANKETA

Atviruko konkursas	☐	Esė konkursas	☐	Rašinio konkursas	☒
--------------------	--------------------------	---------------	--------------------------	-------------------	-------------------------------------

(Pažymėkite, kuriame konkurse dalyvaujate)

Darbo pavadinimas

Dalyvio vardas, pavardė	AGNĖ SVETNICKAITĖ
Klasė	12
Tikslus mokyklos pavadinimas	Alytaus Adolfo Ramanausko –Vanago vidurinė mokykla
Mokyklos adresas	Birutės 2, Alytus
Mokyklos telefonas, el. pašto adresas	
Vadovavusio darbui mokytojo vardas, pavardė	Janina Zelenienė
Mokytojo telefono nr., el. pašto adresas	

Rasa ant asfalto

Dvidešimt metų. Daug tai, ar mažai? Objektivaus atsakymo pateikti negaliu, nes jo tiesiog nėra. O ir man pačiai dar tik aštuoniolika. Bet, manau, požiūris priklausys nuo to, apie ką kalbėsime – katinas vargiai tiek išgyvens, tuo tarpu medis tik vos vos stipriau įleis šaknis, automobiliui dvidešimtmetis – tiek moralinės, tiek techninės senatvės metas, o žmogus štai dar tik pradeda ieškojimų kelią. O kas yra dvidešimt metų valstybei? Daugelis Vakarų demokratinių valstybių gyvuoja jau ne vieną šimtmetį, todėl penktadalio amžiaus yra tik nereikšminga akimirka. Tačiau Lietuvai tai nemažai. Okupuotai, svetimos valdžios jūne buvusiai šaliai nemažai. Ir tiems, kurie kovojo už laisvę, – nemažai. Ir, nors Pirmoji Lietuvos Respublika gyvavo dvejais metais daugiau (1918 – 1940), tačiau dabar mes turime ilgiausiai galiojančią Konstituciją (nuo 1992 – 10 – 25), esame daugelio tarptautinių organizacijų pilnateisiai nariai, pasaulio piliečiai, pripažįstami bet kuriame krašte. Dvidešimt metų Nepriklausomybės daug yra ir todėl, kad dėl jos kovota, nenuleista rankų, kad kiekviena laisvės diena turi savo auką (lietuviški kapai amžino įšalo žemėje). Visiems, kurie Vinco Kudirkos žodžiais, aukojosi „Vardan tos Lietuvos“, mes turime būti ypatingai dėkingi. Mečys Laurinkus sakė: „Už laisvę reikia kovoti; jeigu nori prisikelti, reikia numirti, jeigu nori turėti, reikia dovanoti“. O ar atsirastų tokių žmonių, kovojančių dabar?

1985 m. prie TSRS vairo stėjo Michailas Gorbačiovas, įvedęs „perestroikos“ politiką pirmiausia ekonomikoje, kuri vėliau persikėlė į kultūrinės ir tautinės savimonės plotmes. Tuomet Kęstutis Genys pradėjo pirmąsias savojo „Kelkime“ eilutes, kurios po trejų metų iš „Kauno aido“ pasiekė tautą. „Aušra įsidienojusi - / Pabudome ir Kelkime!“ . Ir tauta pabudo. 1988 m. birželio 3 d. Mokslų Akademijoje įkurta Lietuvos Persitvarkymo Sąjūdžio Inicijatyvinė trisdešimt penkių žmonių grupė. Rašytojai, muzikai, žurnalistai, gydytojai - žmonės, kuriems rūpėjo tautos likimas. Jie, intelektualai, mokėjo savo kalbomis uždegti žmonių širdis pasikeitimams, o ne propagandinėmis, partinėmis demagogijomis plauti tautos smegenis. Tikėdami savimi ir svajone, pasikeitimų vizija, lietuviai darė tai, kas atrodė neįmanoma – priešinosi sistemai, kuriai pasipriešinti niekam nebuvo pavykę, iš slapčiausių kampelių traukė trispalves ir lietuviškų dainų gaidų sąsiuvinis ir, kas svarbiausia, vienijosi, nes suvokė, kad tik taip įmanoma ką nors pasiekti.

2009 m. sausio 15 d. lietuviai vėl susivienijo. Tik šįkart ne tam, jog drauge įveiktų išorinį priešą, bet tam, jog skųsdamiesi blogu gyvenimu, jaustųsi turintys teisę niekinti ir niokoti vieną svarbiausių ir brangiausių Lietuvos pastatų – Seimo rūmus. Pamenu, kaip tądien grįžusi iš mokyklos žiūrėjau televizorių ir visos programos buvo nutrauktos dėl tiesioginės transliacijos iš įvykio vietos. Buvo neramu. Pagalvojau, kad prieš aštuoniolika metų, sausio 13 d. žmonės už Parlamentą kovojo ne dėl to. Keturiolika gyvybių prie TV bokšto buvo nutrauktos ne tam, kad lietuviai eitų prieš lietuvius. 1990 m. Albinas Bernotas „Literatūroje ir mene“ išspausdintame straipsnyje „Prasiskirs geležinė uždanga?“ sakė: „Ypač jaunimas, kuriam nelengvoj atėityti, jei taip bus likimo lemta, teks įrodyti, kad tai ne tušti žodžiai“. Praėjo dvidešimt metų. Jaunimas įrodė savo galimybes. Tačiau ne ten, kur reikia...

Kartais susimąstau, jog mes gyvename pernelyg ramiai, pernelyg patogiu istoriniu laiku. Net liūdna ir pavydu pagalvojus apie tėvų jaunystę - revoliucinę, degusią perversmo, ėjimo prieš sovietinę santvarką liepsna. Kai žodžiai „Lietuva“, „tėvynė“ reiškė daug. Nepritariu Algimantui Baltakiui – nelaiku aš gimiau! Reikia pripažinti, kad augom/augam tautiniu, pilietiniu atžvilgiu vis labiau apatiška tampančioje visuomenėje. Savaime suprantama, jog toji apatija, dar labiau suvešėjus, persiduoda mums, mes ją perduosim savo vaikams ir t.t., kol galiausiai Lietuvos nebeliks, nes lietuviai patys sunaikins savo identitetą, kadangi jaučia baimę radikalioms pertvarkoms. 1988 m. rugpjūčio 7 d. vykusiame kulminaciniame Roko maršo koncerte, grupės „Antis“ vokalistas ir Sąjūdžio Inicijatyvinės grupės narys Algirdas Kaušpėdas gerbėjams pasakė: „Vakar jūs šaukėte „metalo!“ , šiandien jūs skanduoiate „Lietuva“ – tai ir yra tikrasis atgimimas“. Pamąstykime, kokia muzika būtų mūsų revoliucinė įkvėpėja šių dienų Lietuvoje. „Antytės“? Tai yra visos merginų grupės, kurių muzikinėmis pavadinimais neleidžia sąžinė ir mokykloje išeitas bendras

muzikos kursas? O gal pseudo dainininkai vaikinukai, kurių neįmanoma atskirti nuo merginų, kad ir kaip įdėmiai klausytumeis ir žiūrėtum? Aišku, kokia paklausa, tokia ir pasiūla. Gal ir gerai, kad tokių „kūrėjų“ įkvėpta liaudis nebando organizuoti pertvarkos, nes baisu ir pagalvoti apie galimą rezultatą.

Romualdas Ozolas, dar vienas Sąjūdžio Iniciatyvinės grupės narys, savo „Metafiziniuose dienoraščiuose“, kalbėdamas apie Pirmąją Lietuvos Respubliką, rašė: „Kaip niekšingai mes elgiamės su savo buržuazine respublika! Nepadarė to, to, to ir to, neturėjo to ir to. Iš kur jai turėti, kaip padaryti per dvidešimt metų, pradėjus netgi ne nuo nulio, o nuo minusinių dydžių!“. Įsiklausykime į šiuos žodžius! Argi dabar nesikundžiame nepriteklumi, tuo kaltindami valdžią, kad viskas blogai, kad velniop Lietuvą, kurią reikia palikt kaip žiurkėms skęstantį laivą. Bet praėjo tik du dešimtemčiai, dar mes, pirmoji laisvos Lietuvos karta nesusiformavome, dar apskritai lietuvių sąmonėje neatsirado savimonės pojūtis, dar neturėjome galimybės patys kažką duoti, bet jau norime imti. Norime avanso už tai, ko gal nepadarysime, už gražesnę ateitį. Norime, nors dar neturime teisės norėti. 1990 m. „Respublikoje“ rašytojas Tomas Arūnas Rudokas atvirame laiške Algimantui Čekuoliui „Jaunime, būk vertas savo epochos!“ į visus kreipėsi: „Lietuvos jaunime! Prasigėręs (pragertas), ištvirkęs (ištvirkintas), tamsus (laikytas tamsoje), vagiantis (apvogtas), prievartaujantis (išprievartautas), besinarkotizuojantis (narkotizuotas) ir, nepaisant viso šito, Tėvynę ir laisvę mylintis Lietuvos jaunime!“. Didžią dalį epitetų drąsiai galima taikyti 2010 m. Lietuvos jaunuomenei. Bet pats paskutinis („Tėvynę mylintis“) tas, kuris išperka visas nuodėmes, taikytinas toli gražu ne kiekvienam... Rudokas tęsia - „Lietuvos jaunime! Būtent tu esi artimiausia Lietuvos ateitis. Tu būsimą laisvę ir sąžinę“. Laisvė? Sąžinė? Kaip galima būti tuo, apie ką nieko nežinai, ko nebrangini, ko neturi? Oskaras Milašius Lietuvą vadino Šiaurės Atėnais, tai „daugiau negu tėvynė: tai idėja...“. Jaunime, kaip sąžiningai tu saugai šią idėją, laisvę joje, Šiaurės Atėnus mainydamas į Šiaurės Airiją?

Literatūros kritikas Albertas Zalatorius 1989 m. pranešime „Magiškas burtažodis – demokratija“ sakė: „Gyvenimas laisvėje – ne mažesnis žmogaus išbandymas, negu gyvenimas prievartoje. Tik laisvėje išbandomos kitos jo kokybės: kūribingumas, pakantumas, pozityvi veikla, tikslų prasmingumas, idėjų universalumas ir t.t.“. Per dvidešimt metų tokių išbandymų būta ne vienas. Bene svarbiausias – vertybių kitimas, kurio išvengti turbūt neįmanoma. Buvę svarbiausiais įsitikinimai (laisvė, garbė) pamažu stumiami į prioritetų lentelės dugną, juos keičia vertybės (pinigai, populiarumas), kurių absurdiškumą suvokti trukdo vis labiau globalėjantis pasaulis – materialumo puoselėtojas. Jau minėtuose, prieš dvi dešimtis metų rašytuose R. Ozolo „Metafiziniuose dienoraščiuose“ tas susvetimėjimo, urbanizacijos klausimas irgi yra keliamas – „Mes iki šiol Lietuvą įsivaizduojame Nemuno kraštu, o ji jau yra Didžiosios automagistralės kraštas. Ne tai, kas dedasi Nemune, o tai, kas dedasi ant tos magistralės asfalto, yra jos, Lietuvos, naujojo gyvenimo, naujosios Lietuvos tikrojo gyvenimo formos. O dedasi ten pačių įdomiausių dalykų: pradedant magistralės statybos nuotykiais, baigiant sumaitotų katastrofose žmonių vaizdais ir jausmais bei išgyvenimais. Rasa ant asfalto yra tipiškiausia senosios Lietuvos transformacijos į šiandieninę Lietuvą forma“.

Agnė Svetnickaitė, 12 kl. mok.